

The Holy See

PAPA FRANJO

OPĆA AUDIJENCIJA

Trg sv. Petra
Srijeda, 13. ožujka 2024.

[Multimedia]

Mane i vrline. 11. Kreposno djelovanje

Draga braćo i sestre, dobar vam dan!

Nakon što smo završili kratko izlaganje o manama, došao je čas da upravimo pogled na simetričnu sliku, koja je u opreci sa iskustvom zla. Čovjekovo se srce može prepustiti zlim strastima, može podleći štetnim napastima zaogrnutim u privlačno ruho, ali se svemu tome može i suprotstaviti. Ma koliko to naporno i teško bilo čovjek je stvoren za dobro, kojim se uistinu ostvaruje, i može se vježbati u tome umijeću, tako da neke sklonosti u njemu postanu stalne. Razmišljanje o toj našoj divnoj mogućnosti tvori klasično poglavlje moralne filozofije: *poglavlje vrlina*.

Rimski filozofi zvali su je *virtus*, grčki pak *aretè*. Latinski izraz ističe prije svega da je kreposna osoba snažna, hrabra, zna se podvrći stezi i askezi; vježbanje u krepostima je, dakle, plod dugog sazrijevanja, koje zahtijeva napor, pa i bol. Grčka riječ, *aretè*, označava nešto što odskače od prosjeka, što se ističe, što pobuđuje divljenje. Krepostan je dakle onaj koji se ne izopačuje i ne postaje sve lošiji nego je vjeran svome pozivu, ostvaruje sebe u punini.

Bilo bi pogrešno misliti da su sveci iznimke čovječanstva: neka vrsta uskog kruga prvaka koji žive

izvan granica naše vrste. Sveci su, u ovoj perspektivi koju smo upravo predstavili u pogledu kreposti, oni koji u potpunosti postaju to što jesu, koji ostvaruju poziv vlastit svakom čovjeku. Kakav bi to sretan svijet bio u kojem bi pravda, poštivanje, uzajamna dobrohotnost, širokogrudnost, nada bili nešto uobičajeno i zajedničko svima, a ne rijetka anomalija! Eto zašto bi poglavlje o kreposnom djelovanju, u ovim našim dramatičnim vremenima u kojima često gledamo ono najgore u čovjeku, svi trebali iznova otkriti i provoditi u djelo. U svijetu koji je nagrđen moramo se sjetiti forme kojom smo oblikovani, Božje slike koja je trajno utisnuta u nas.

Ali kako možemo *definirati* pojam kreposti? U Katekizmu Katoličke Crkve nudi nam se jasnu i jezgrovitu definiciju: „Krepost je postojana i čvrsta sklonost činiti dobro“ (br. 1803). Nije, dakle, riječ o improviziranom i pomalo nasumičnom dobru koje tu i tamo padne s neba. Povijest nam govori da su čak i zločinci, u trenutku lucidnosti, činili dobra djela; ta su djela zasigurno zapisana u „Božjoj knjizi“, ali krepost je nešto drugo. To je dobro koje nastaje polaganim sazrijevanjem osobe, sve dok ne postane značajka njezina duha. Krepost je *habitus* slobode. Ako smo slobodni u svakom činu – a svaki put smo pozvani birati između dobra i zla – krepost je ono što nam omogućuje da budemo naviknuti pravilno izabrati.

Ako je krepost tako lijep dar, odmah se postavlja pitanje: *kako je se može steći?* Odgovor na to pitanje nije jednostavan, nego je složen.

Za kršćanina je prva pomoć Božja *milost*. Naime, u nama kršćanicima djeluje Duh Sveti, koji djeluje u našoj duši kako bi je vodio prema kreposnom životu. Koliki su samo kršćani prispjeli svetosti kroz suze, ustanovivši da ne uspijevaju nadvladati neke svoje slabosti! Ali iskusili su da je Bog dovršio to dobro djelo koje je za njih bilo tek jedan plan. Milost uvijek prethodi našem moralnom zalaganju.

Nikada ne smijemo, k tome, zaboraviti vrlo bogatu lekciju koja nam dolazi iz mudrosti naših starih, koja nam govori da *krepost raste i da se može njegovati*. A da bi se to dogodilo, prvi dar Duha za koji treba moliti jest upravo mudrost. Ljudsko biće nije tek slobodan teritorij koji može potpasti pod vlast užitaka, emocijâ, nagonâ, strastî, a da je ono nemoćno išta učiniti protiv tih, ponekad kaotičnih, sila, koje u njemu prebivaju. Neprocjenjivi dar koji posjedujemo jest otvorenost, to je mudrost koja zna učiti iz pogrešaka kako bi dobro usmjerila život. Potrebna nam je, zatim, dobra volja: sposobnost birati dobro, oblikovati se asketskim vježbama, izbjegavajući pretjerivanja.

Draga braćo i sestre, ovako započinjemo naše putovanje kroz vrline, u tom svijetu mira koji se čini izazovnim, ali odlučujućim za našu sreću.

U sklopu pozdrava vjernicima talijanskog govornog područja

[...] Pozivam sve da nastavite s predanošću svoj korizmeni hod, spremni činiti djela kršćanske solidarnosti gdje god vas Providnost poziva djelovati.

I, molim vas, ustrajmo u žarkoj molitvi za one koji trpe strašne posljedice rata. Danas su mi donijeli krunicu i Evanđelje jednog mladog vojnika koji je poginuo na bojišnici: koristio se njima u molitvi. Mnogi, mnogi mladi umiru! Molimo Gospodina da nam podari milost da pobijedimo tu ludost rata koji je uvijek poraz. Svima upućujem svoj blagoslov!